

Ensam gunnarskogsfru isolerad HAR INTE HAFT RIKTIG VÄG

Här kånkar Rut Nygren hemåt med en del av dagens vedbehov.

ARVIKA (VF). Efter att ha hälsat på hos flera insnöade västvärmlänningar denna vargavinter gjorde vi i tisdags ett besök hos Rut Nygren i Nolby, Gunnarskog och därmed bleknade tidigare strapatsen i den vägen betydligt. De sista 500-600 metrarna till hennes ödsligt belägna torp tog vi oss fram på hennes egna "hankestöp", som hon själv kallar det. Detta innebär att vi trampat igenom den djupa snön för vart och vartannat steg i hennes slingrande fotspår genom skogskogen, som större delen av vintern utgjort hennes enda förbindelse med yttervärlden. Efter en halvtimmes krumbukter är vi framme. Svetten rinner i strömmar och andhämtningen börjar bli rätt så ansträngande. Det börjar bli trångt i gummistövlarna av all snö som letat sig dit. En del av den har för övrigt smältt och går lätt att hälla ur. Sedan vi vridit den mesta blötan ur strumporna och fått hänga dem på tork i spisen, så kan vi börja den första barfotaintervjun för vårt vidkommande i varje fall vintertid.

Du skulle ha kommit i vintras när snön var kvar, säger Rut Nygren, då skulle Du fått se vad det verkligen innebär att bo avsides. Här har nämligen fröken Nygren bott hela vintern och trotsat både snö och kyla. Vi är gamla bekanta så här dags efter ett besök för tre år sedan då vi skildrade hennes ensliga tillvaro i VF. Vi får ett hjärtligt mottagande och de blöta strumpornas på spisstängeln hör liksom bara ihop med omständigheterna.

"HANKESTOPET" BÖRJAR

För att börja från början så kom Rut Nygren denna gång i tankarna efter ett besök hos några av dem som var insnöade på Glava Finnskog. Vi åkte så till hemmansägare Sigurd Jonsson i Forsbecka, där hon hämtar mjölken tre dagar i veckan och då hade hon just varit där. Vi får då reda på att den väg vi sist gick till Rut Nygren var totalt ovä-

gad, men efter en noggrann orientering så kommer vi liksom på rätt spår. Vi åker bil till en av hennes närmaste grannar och där blir vi ytterligare informerade. Atskilliga hundra meter följer vi en vinterväg som leder till en drivning i grannskapet och där träffar vi ett par av skogskörarna och det var rätt välkommet för då började det bli rätt så knivigt vart man skulle ta vägen bland trädstammarna. I omedelbar närhet av där körarna befann sig tog dock Rut Nygrens "hankestöp" vid och därmed började de verkliga strapatserna.

SNÖN BAR EJ

Nu fanns det dock inte något att ta fel på längre. Allt som fanns var nämligen hennes fotspår och de torde bäst beskrivas med ett upp och ett i minnet. Att börja med såg det rätt så idylliskt ut, men idyllen övergick helt i bestyret att hålla rätt ändå upp. Innan tövädret

gjort större effekt har Rut Nygren trampat en stig ovanpå snön, men nu var den tiden sannerligen förbi. Allt tätare bar hennes spår igenom och då var det ett eller två djupa hål efter genomtrampet och dessutom ett runt märke vid sidan om där mjölkflaskan tagit i snön. För vår del blev genomtrampen ännu tätare för tyngdlagen verkar tydligen lika hårt oavsett snömängder.

Vi hade garderat oss med gummistövlar och dessutom snört byxbenarna hårt fast utanpå stövelskaften, men detta hjälpte föga. När man trampade igenom så var snön så djup att även baken hamnade i snön och även där blev det allt fuktigare, samtidigt som svetten gjorde sig allt mera gällande. I samband med genomtrampen var det även svårt att hålla balansen alla gånger och det är väl lika bra att erkänna att det blev större märken än fotspår i snön på sina ställen. Efter en hel del kravlande så kommer vi dock fram där det lyser i skogen och vi kan skönja torpets grå bebyggelse. Vi drar en lättnadens suck, men det var faktiskt i tidigaste laget. Det var ännu ett par hundra meter kvar och på gården upp till stugan hade snön blivit ännu lösare av tövädret. Här räckte det inte med genomtramp sådär vartannat steg längre för här bar det rätt igenom varje gång man flyttade kroppstyngden över på den andra apostlahästen. Fram kom vi dock även om vi aldrig tidigare torde ha erfarit ett intervjuoffers strapatsen så ingående som nu. Det ha-

de gått betydligt bättre med skidor, men då Rut Nygren själv inte accepterat skidorna som framkomstmedel hade vi på så vis inte fått erfara vad hennes tillvaro innebär i samma utsträckning.

VÄGLÖST HELA ÅRET

Strapatsen ser dock inte ut att inverka menligt på humöret i varje fall inte när det gäller Rut Nygren. Hon är nämligen på ett strålände humör i vårsolen. Mellan trappstegen vid förstukvisten lyser även Sédum i all sin grönska mellan snöhögarna. Som redan nämnts fick strumporna och stövlarna torka vid spisen medan Rut Nygren berättade om den vinter som nu börjar ge vika. På nyårsafton var det sista gången som en granne mäktade plöga upp en väg till hennes torp och den vägen snöade snart igen. Den 15 februari när hon gick fram till bygden för att hämta fotogen för belysningen så var den tidigare plögda vägen så igensnöad att hon sökte sig en annan väg dagen efter. Då hade man nämligen börjat köra från skogsdrivningar i närheten och därmed kunde hon förkorta den oväglige sträckan genom att leta sig fram till timmervägen. Då var snön sådär en meter djup utan tillstymmelse till spår förut. Här banade hon sig fram i snön där vi krånglade oss fram på en sträcka av 500-600 meter. Här har sedan Rut Nygren gått när hon provianterat och hämtat mjölk tre gånger i veckan mer eller mindre ovanpå snön.

DRAR HEM VEDEN

— Ibland har jag allt haft lust att låta det gå över någon dag, men då har jag varit rädd för att det

kunde väcka bekymmer nere i bygden, säger hon. Veden hämtar hon för varje dag i den kringliggande skogen och de nyfällida björkstammarna kapar hon sedan i så långa bitar som hon orkar med att dra hem. Dagens vedbehov hämtar hon under vårt besök och även om skogen ligger runt om så har hon ett par hundra meter att dra björkbittarna hem till vedbacken. Sedan hon slagit ett rep kring ena änden på stocken lägger hon repet över axeln och drar iväg hemåt. Vi får själv pröva och känna vad det vill säga ifråga om krafter. Rätt som ofta så ligger man i snön till midjan, samtidigt som björkstocken suger sig fast i den blöta snön.

SVALT I STUGAN

Hennes grå stuga är av gammalt datum med små, små fönsterrutor, snetak i köket med bjälklagen på undersidan innertaket och säkerligen av kulturhistoriskt värde. Med värmen är det säkerligen mindre väl ställt och på vår fråga om det inte varit kallt i vinter medger hon att det svalnat av frampå nattkröken. Avsvalnat är ju ett rätt så tänjbart begrepp, men frågan är väl om kvicksilvret hållit sig ovanför nollstrecket alla gånger. På dagen har det heller inte varit så mycket tid med eldning för då måste hon hämta hem ved för dagens behov. På kvällen när jag varit inne och eldat har det allt varit riktigt varmt, säger Rut Nygren.

Konditionen är det heller inget fel på, den saken är rätt så klar och förkyld har hon inte varit på hela vintern.

— Jag är så hemkär så jag vill allt bo kvar här, säger hon som svar på vår samvetsfråga om hon inte skulle slippa många strapatser genom att flytta ner till bygden åtminstone en sådan här svår vinter. Jag tycker synd om alla som ska hyra och köpa bränsle, fortsätter hon.

Här har jag bränsle runtom och har bara att hämta hem det.

KATTSALLSKAP

Sedan vi hälsat på förra gången har hon gjort sig av med de båda korna och nu är det de tre kattor-

na som är hennes enda sällskap. Åtta dagar i lördags rasade taket på logen och ladorna ihop för henne just som grannen Johan Andersson kommit för att stötta upp det under snötyngderna. Innan han började arbetet skulle han dock ha kaffe och medan Rut Nygren och han drack kaffe brakade taket ihop.

I somras fyllde hon 50 år och då fick hon en transistorradio av vännerna i bygden och via den kan hon nu följa vad som händer ute i världen. Får hon någon stund över så läser hon böcker som hon lånar hela buntar av. I skolan var hon bästa eleven och sitt vetande har hon flitigt förkovrat i böckernas värld under årens lopp. Det finns även säker källa som kan berätta att hon är något av ett minnesfenomen och säkerligen skulle ha gått långt om hon fått fortsätta sina studier efter folkskolan. Nu lever hon sin egen tillvaro på det ödsligt belägna torpet och verkar att trivas med strapatserna som annars verkar övermänskliga.

KOM IGEN TILL SOMMAREN

Du är välkommen hit till sommaren ska du se vad fint det är, säger hon och ser så lycklig ut som helst med tillvaron. Vi tackar och vänder åter för att trampa det ojämna spåret mellan trädstammarna igen. Tankarna kretsar dock kvar kring det grå torpet och den kvinna som ensam trotsar det mesta av strapatser. Vårens ankomst kan knappast ha större inverkan på tillvaron än just för henne. Innan den hunnit bryta kung Bores välde kan hon hoppas på att ta sig fram på skarpsnön om det bara blir lite frost igen. I annat fall får hon böka sig fram i snödjupet ännu ett bra tag. Ännu är nämligen hennes torp inbäddat i närmare en meterdjup blötsnö.

Jison.

Fröken Rut Nygren framför sin bostad någonstans i Södra Treskog, Gunnarskog.

AN-visit hos Rut Nygren:

Postgång var 14:e dag men jag trivs i min ensamhet

Många västvärmlänningar flyr landsbygden och flyttar in till centralorterna och städerna. De lämnar hemmen och låter täppan växa igen. Trots flykten från landsbygden finns det några som vägrar överge sitteget. En av de få som finns kvar i storskogen är Rut Nygren. Hon har sitt hem i Södra Treskog i Gunnarskog. Där lever hon utan något elektriskt ljus i en omålad stuga. Som enda sällskap har hon en katt och under senaste åren har hon också skaffat sig en transistorradio.

Något problem med ensamheten har hon aldrig haft.

- Jag har de vilda djuren som sällskap och då klarar man sig, säger hon.

Boningshuset liksom gården i övrigt är säkert flera hundra år gammal. En del av ekonomibyggnaderna ligger snart nere. Bjälkarna har ruttnat och sedan har husen fallit samman.

3 KM PÅ OBANADE VÄGAR

När medarbetaren med sin ciceron besökte "skogshemmanet" fick vi vandra över tre kilometer in i skogen. Man kunde inte se vart vägen gick. Helt plötsligt stod vi vid en bäck som vi fick hoppa över. Över igenväxta ängar gick vår totvandring och slutligen kom vi fram till stället Rönningen. Det står öde som så många andra gårdar i denna del av Värmland.

Över sankmarker gick vandringsringen och man fick armbåga sig fram mellan buskarna. Vi undrar verkligen hur brandkåren eller en sjuktransport skulle kunna ta sig fram.

Efter en vandring som var oerhört påfrestande till följd av mygg och andra blodtörstiga insekter var vi framme.

Uppe på en liten höjd ligger stugan. Inte ett liv syns till,

Men vi stiger på och där inne sitter katten och spinner.

Rut Nygren läser många böcker. Dessutom anser hon att radion är en effektiv nyhetsmeddelare. Men när hinner hon läsa.

- Jag hinner aldrig läsa annat än när jag dricker och äter. Nu håller jag på och plöjer igenom en del av Sveriges historia. För 20 år sedan gick mor bort och numera är jag mycket ensam. Det är inte ofta jag får besök. Hade jag vetat att jag skulle få storbesök så nog hade jag haft städat. Besök av journalister får man inte var dag. Men det var väl en välsignad tur att det inte var radioman-

nen Lars Madsén. Det är naturligtvis värre att komma ut i etern än att bli föremål för tidningsmäns pennor.

Rut Nygren är en stor arbetsmyra. Hon samlar ihop sin ved för vintern och mellan varven planterar hon skog. Det sista

tycker man inte skulle behövas när isenbuskningen är så total.

Var fjortonde dag är hon fram till bygden och gör sina inköp och hämtar sin post. Hon är en flitig tidningsläserska trots den dåliga postgången.

VILDMINK I FINRUMMET

Förr om åren hade hon även en tam vildmink som sällskap. Han bodde vissa tider inne i finrummet och trivdes utmärkt.

Hur är det med besöken på de större helgerna undrar vi.

- Julen firar jag i min stilla ensamhet. Snön har sannerligen aldrig saknats här. Vid fotogenlampans sken sitter jag ensam när andra har stora släktkalas. Men jag trivs med det, säger hon. Jag kommer aldrig att lämna skogen.

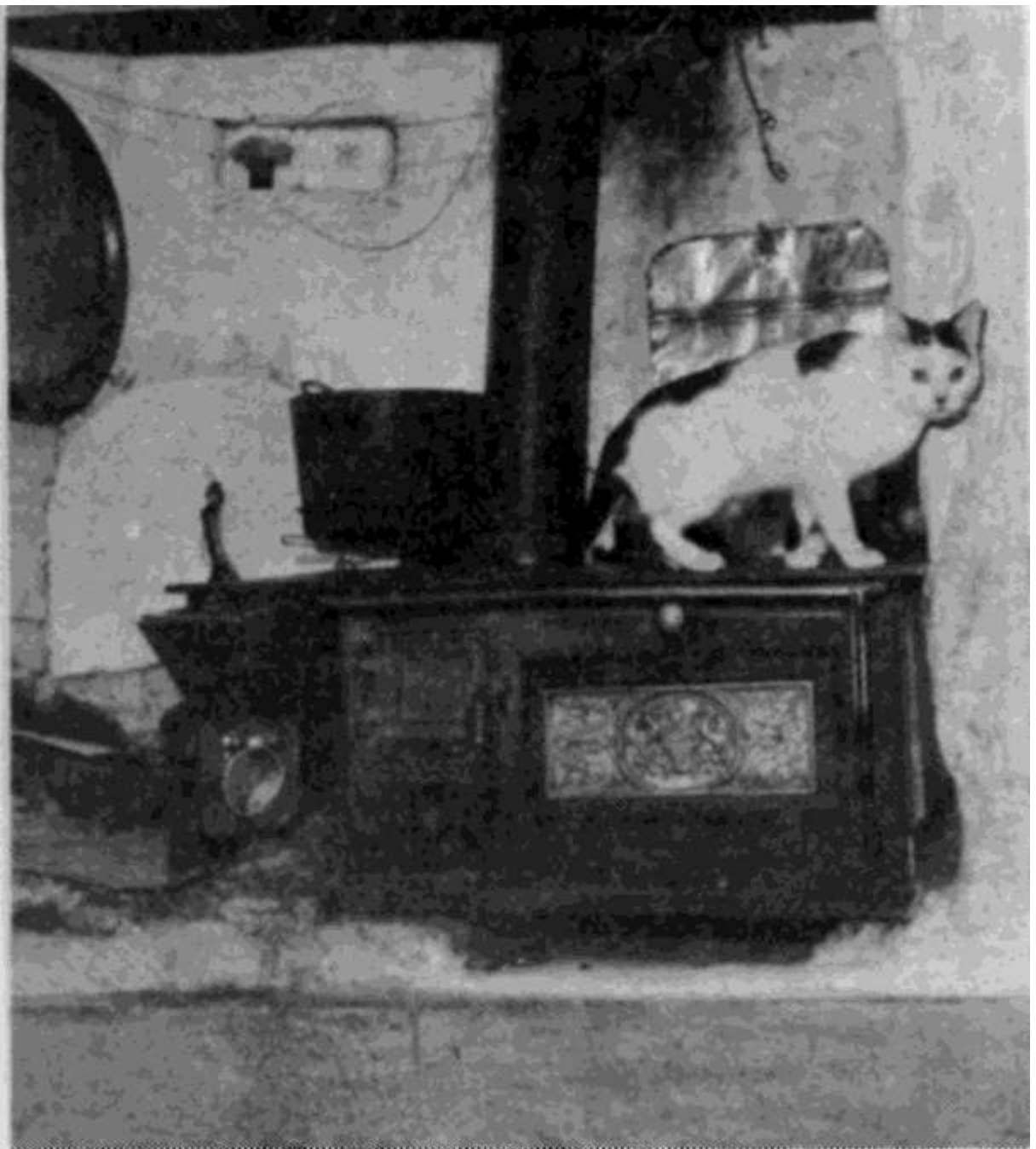
- För en del år sedan hade jag många antikviteter i stugan.

Men det fick man naturligtvis inte ha i lugn och ro. Försäljarna var över dem som hökar. Nu finns de inte här längre. De gamla fina sakerna är överlämnade till ett museum någonstans.

Att vara bosatt så långt inne i skogen skulle vara kusligt tycker vi. På sommaren när allt står i sin blomning är det väl bara skönt men på vintern...

- Under flera vintrar har jag varit isolerad i månader, säger hon. Men jag trivs och kan inte tänka mig att byta ut min tillvaro mot den moderna nutidsmänniskans.

KAS

Rut Nygrens enda sällskap i skogen är huskatten.

Hon kan nå omvärlden igen!

”INSNÖADE” kvinnan i Gunnarskog **FRAMPLOGAD**

ARVIKA (VF). Ni läste väl reportaget om den sedan årsskiftet ”insnöade” gunnar-skogskvinnan Rut Nygren i fredagens VF.

I dag kan vi berätta att fröken Nygren i Nolby fått vägkontakt med samhället igen. Det fick hon på fredagseftermiddagen sedan AB Bolinder-Munktell i Arvika välvilligt — sedan VF kontaktat företaget — ställt en bandvagn med förare (Harry Andersson) till förfogande. Bandvagnen sattes på grund av den täta skogen och passagen längs Gråbäcken på svåra prov, men den klarade dem fint även om den emellanåt lutade betänkligt. På ett ställe måste även hemmansägare Eskil Persson rycka in med motorsågen för att kapa en kraftig snöböj som gick tvärs över framfarten i höjd med vindrutan.

Undra på att Rut Nygren gjorde stora ögon när hon fick syn på bandvagnen i skogs-brynet!

Forts. på sid. 12

BILDEN: Bandvagnen har kommit fram till fru Rut Nygren, som på bilden flankeras av t. v.

Johan Andersson och bandvagnens förare Harry Andersson.

Som vägvisare medföljde drygt 70-åriga grannen Johan Andersson och utan hans hjälp hade vi säkerligen aldrig kunnat leta oss fram genom skogen. Den gamla vinterväg det här var frågan om var nämligen så igenväxt att det var svårt att överhuvudtaget så någon utväg ibland. Skogen stod tät runt bandvagnen och den myckna snön på träden gjorde att endast Johan Andersson kunde lista ut den fortsatta riktningen.

Att börja med var det rätt så öppet i skogen närmast Johan Anderssons stuga, men det dröjde inte för rån det såg ut att bli totalstopp på grund av den täta skogen. Eskil Persson befann sig på huggning just på den plats, där det behövdes motorsåg till hjälp. Efter hans ingripande gick det åter några 10-tal meter innan den s.k. vägen åter var blockerad av kraftiga snöböjar. Harry Andersson lyckades dock göra en kringgående rörelse. Man undrade nästan om bandvagnen hade en orms egenskaper när Andersson efter att ha backat några gånger lyckades manövrera ut den på "vägen" igen efter en runda mellan de täta trädstammarna.

Nysnön på träden ställde också till besvär. Rätt ofta drösade det ner så mycket snö att det blev en halvmeter hög driva på motorhuven. Ingen vindrutetorkare kan vispa bort den mängden! När det rasade som mest med snö var det nästan så att man kände sig isolerad även i bandvagnen. Då var det ingen annan råd för Harry Andersson än att stanna klättra ut och själv skrapa bort snöhögen på motorhuven.

Vi passerade också en myr innan vi var framme vid Gråbäcken, där det faktiskt tog sin tid innan vi visste om vi skulle gå bet eller inte.

Till vänster om skogsvägen porlade nämligen bäckvattnet och till höger trängdes grova trädstammar om utrymmet. Det ska villigt erkännas att vi ibland funderade på om bandvagnen skulle välta ner i bäcken och även Johan Andersson lät sig undslippa något i den vägen. Harry Andersson var dock lugnet själv och liksom kände sig för som om han skulle haft känselspröt i bandvagnens larvfötter.

Harry Andersson som för övrigt varit ute och sett en hel del av världen som resemontör uttalade ju längre in i storskogen vi trängde oss allt större tvivel om att vi skulle komma till någon människoboning. Efter så där en kilometers kryssning och backningsmanövrar, där de stora granarna ruskat av sig all snön över bandvagnen var vid ock framme vid Nolby.

KOM SPRINGANDE

Rut Nygren kom springande i snön bekymrad över att bron över bäcken inte skulle hålla, men tvärs över bäcken hade inte bandvagnen några problem att ta sig fram. Det må vara henne förlåtet om hon gjorde stora ögon när bandvagnen plöjde sig väg upp mot stugan, där det troligen aldrig tidigare gått ett motorfordon. Hon fick ett par färska exemplar av VF, där berättelsen om hennes insnöade tillvaro fanns återgiven. Hon var just på väg till skogen för att hämta dagens vedbehov när vi anlände.

— Nu måste ni allt gå med in och få kaffe, sa hon, men eftersom det började kvällas så föredrog vi faktiskt att göra helt om utan kaffe. Även om vi hade rejäla don att färdas med så var vi överens om att vi behövde ha något dagsljus kvar för att kunna köra tillbaka. Vi var ju heller inte helt säkra på att det gick lika bra att ta de trånga vinkarna

mellan trädstammarna åt motsatta hållet.

Rut Nygren sken av glödje över vägen.

På hemvägen gick det bra för oss. Vi kom välbehållna till Johan Anderssons stuga, släppte av honom och tackade för hjälpen. Bandvagnens resurser hade hjälpt oss bryta isoleeringen för Rut Nygren som hela vintern måst klara sig utan teknikens hjälp. Den senaste nattens frost hade dock gjort att det blivit skare på snön, varför bandvagnen ibland gick **ovanpå**. Hade det inte kommit skare

med i bilden hade vägen blivit ändå bättre än vad den nu blev.

För oss var expeditionen en spännande upplevelse och fattade vi Rut Nygrens glada uppsyn rätt så var upplevelsen ömsesidig.

Jison.